

PHÁT TRIỂN Ý THỨC BẢO VỆ VÙNG TRỜI CỦA HỌC VIÊN ĐÀO TẠO SĨ QUAN CẤP PHÂN ĐỘI Ở HỌC VIỆN PHÒNG KHÔNG - KHÔNG QUÂN

NGUYỄN VĂN HIỆP (*)

Tóm tắt: Hiện nay, tình hình thế giới và khu vực có nhiều diễn biến phức tạp, đặc biệt là các hoạt động xâm phạm không phận và vùng trời quốc gia tăng lên cả về tính chất và quy mô. Trước yêu cầu đó, Quân chủng Phòng không - Không quân nói chung và Học viện Phòng không - Không quân nói riêng cần tiếp tục đẩy mạnh việc đào tạo, rèn luyện đội ngũ sĩ quan có bản lĩnh chính trị vững vàng, trình độ chuyên môn cao, nhất là ý thức bảo vệ vùng trời mạnh mẽ, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới.

Từ khóa: Bảo vệ; học viên; phòng không - không quân; ý thức.

Abstract: Currently, the world and regional situation has many complex developments, especially the increasing nature and scale of activities violating national airspace. In response to this requirement, the Air Defense - Air Force Service in general and the Air Defense - Air Force Academy in particular need to continue promoting the training and fostering of officers with strong political acumen and high professional qualifications, especially a strong sense of airspace protection, to meet the requirements of national defense in the new situation.

Keywords: Protection; cadets; air defense - air force; consciousness.

Ngày nhận bài: 05/02/2025

Ngày biên tập: 12/5/2025

Ngày duyệt đăng: 19/5/2025

1. Ý thức bảo vệ vùng trời - yếu tố cốt lõi hình thành phẩm chất của sĩ quan Phòng không - Không quân

Bảo vệ vững chắc Tổ quốc, vùng trời là một nhiệm vụ trọng yếu, thường xuyên của Quân đội, trong đó lực lượng Phòng không - Không quân (PK-KQ) giữ vai trò nòng cốt. Trước sự tác động mạnh mẽ của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư, ứng dụng của khoa học, kỹ thuật tiên tiến, hiện đại, khi chiến tranh công nghệ cao và các hình thái xung đột phi truyền thống ngày càng gia tăng, yêu cầu bảo vệ Tổ quốc, vùng trời nói riêng đặt ra cho đội ngũ cán bộ, chiến sĩ PK-KQ và các lực lượng trong toàn quân cần có những phương án tác chiến phù hợp với tình hình thực tiễn. Trong đó, việc giữ vững ý chí, bản lĩnh chính trị là một nội dung vô cùng quan trọng.

Ý thức bảo vệ vùng trời là sự kết tinh của lòng yêu nước, tinh thần trách nhiệm, sự trung thành tuyệt đối với Tổ quốc, cùng sự hiểu biết sâu sắc về nhiệm vụ PK-KQ trong sự nghiệp

bảo vệ chủ quyền quốc gia. Đối với học viên sĩ quan cấp phân đội - những người sau này sẽ trực tiếp chỉ huy chiến đấu tại các đơn vị cơ sở thì việc có ý thức sâu sắc về nhiệm vụ bảo vệ bầu trời Tổ quốc chính là tiền đề để phát triển năng lực chỉ huy, tổ chức huấn luyện, sẵn sàng chiến đấu trong tương lai. Ý thức này không tự nhiên hình thành, mà phải được giáo dục, rèn luyện trong môi trường học tập, huấn luyện nghiêm túc, thông qua quá trình tích lũy nhận thức, trải nghiệm thực tế và đấu tranh tư tưởng lâu dài.

Hiện nay, nhiệm vụ quản lý, bảo vệ bầu trời Tổ quốc đối với Quân chủng PK-KQ nói chung, Học viện PK-KQ nói riêng đặt ra yêu cầu ngày càng cao, tính chất đa dạng, phức tạp, khẩn trương, đòi hỏi phải có chủ trương, giải pháp xử lý kịp thời, chính xác các tình huống tác chiến trên không, không để bị động, bất ngờ, lỡ thời cơ, nhất là trên hướng biển, đảo. Đối với mỗi học viên đang đào tạo tại Học viện PK-KQ, ý thức bảo vệ vùng trời không chỉ là biểu hiện của bản lĩnh chính trị, lập trường tư tưởng, mà còn là tiêu chí đánh giá năng lực tư duy, tinh thần trách nhiệm và phẩm chất quân nhân

(*) Học viện Chính trị, Bộ Quốc phòng

của cá nhân đối với nhiệm vụ bảo vệ bầu trời Tổ quốc. Vì vậy, việc xây dựng và phát triển ý thức này cho học viên đào tạo sĩ quan cấp phân đội ở Học viện PK-KQ là một trong những nội dung quan trọng hàng đầu, nhằm đào tạo đội ngũ cán bộ có đủ phẩm chất, năng lực để thực hiện thắng lợi nhiệm vụ được giao.

Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng chỉ rõ: “Bảo vệ vững chắc độc lập, chủ quyền, thống nhất, toàn vẹn lãnh thổ của Tổ quốc, giữ vững môi trường hòa bình, ổn định để phát triển đất nước; kiên quyết, kiên trì đấu tranh bảo vệ chủ quyền quốc gia, trong đó có chủ quyền trên không, trên biển và đất liền”⁽¹⁾. Đồng thời, Nghị quyết Đại hội XIII cũng nhấn mạnh vai trò đặc biệt quan trọng của việc xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam “cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, từng bước hiện đại; một số lực lượng tiến thẳng lên hiện đại; đến năm 2030 xây dựng Quân đội nhân dân cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại”⁽²⁾.

Trong những năm qua, công tác giáo dục, rèn luyện phát triển ý thức bảo vệ vùng trời đã được Học viện PK-KQ quan tâm, triển khai đồng bộ. Phần lớn học viên có nhận thức chính trị tốt, xác định đúng đắn trách nhiệm của bản thân trong nhiệm vụ huấn luyện và bảo vệ Tổ quốc. Tuy nhiên, vẫn còn tồn tại một số biểu hiện như: một bộ phận học viên chưa thực sự nhận thức sâu sắc về tính chất đặc thù, mức độ nguy hiểm, phức tạp của nhiệm vụ bảo vệ vùng trời trong tình hình mới, có hiện tượng lệch lạc về lý tưởng, thiếu sự chủ động trong rèn luyện, học tập. Sức đề kháng tư tưởng còn hạn chế trước tác động tiêu cực từ mạng xã hội và các luận điệu xuyên tạc. Trong bối cảnh hiện nay, học viên đào tạo sĩ quan cấp phân đội cần được giáo dục và phát triển ý thức bảo vệ vùng trời theo hướng “toàn diện về nhận thức chính trị, tư tưởng, chuyên môn nghiệp vụ. Vững vàng về bản lĩnh, kiên định về mục tiêu lý tưởng. Nâng cao trách nhiệm cá nhân gắn với nhiệm vụ đơn vị và sự nghiệp bảo vệ vững chắc vùng trời của Tổ quốc”.

2. Giải pháp phát triển ý thức bảo vệ vùng trời của học viên đào tạo sĩ quan cấp phân đội ở Học viện Phòng không - Không quân hiện nay

Để phát triển ý thức bảo vệ vùng trời của học viên đào tạo sĩ quan cấp phân đội ở Học viện PK-KQ hiện nay, cần tập trung vào một số giải pháp sau:

Một là, tăng cường giáo dục chính trị, tư tưởng, nâng cao nhận thức về nhiệm vụ bảo vệ vùng trời.

Đẩy mạnh việc học tập các nghị quyết, chỉ thị của Đảng, Quân ủy Trung ương, Bộ Quốc phòng về nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc. Tổ chức các hoạt động sinh hoạt chính trị, diễn đàn thanh niên, tọa đàm về chủ quyền vùng trời, lãnh thổ quốc gia. Phối hợp với các đơn vị trong Quân chủng để học viên được tham gia thực tế, giúp họ hiểu rõ hơn vai trò của sĩ quan PK-KQ trong chiến đấu và huấn luyện bảo vệ không phận quốc gia.

Việc học tập cần đổi mới về hình thức, tránh dàn trải, hô khẩu hiệu, thông qua tổ chức các buổi sinh hoạt chuyên đề, lớp bồi dưỡng chính trị, thảo luận mở, học theo tình huống, trong đó gắn nội dung lý luận với các vấn đề thời sự về quốc phòng, an ninh; tổ chức những hoạt động như diễn đàn, tọa đàm để học viên có cơ hội trao đổi, chia sẻ suy nghĩ, nhận thức của mình về các vấn đề thời sự như: chiến tranh công nghệ cao, UAV tấn công, chiến lược “tấn công phủ đầu bằng đường không”, tác chiến điện tử trong phòng không hiện đại... Đây không chỉ là dịp củng cố nhận thức chính trị, mà còn là môi trường bồi dưỡng lý tưởng cách mạng, niềm tin, động cơ học tập, rèn luyện, chiến đấu, đặc biệt là tinh thần sẵn sàng hy sinh để bảo vệ vững chắc vùng trời Tổ quốc.

Đẩy mạnh phối hợp giữa Học viện với các đơn vị chiến đấu trong Quân chủng PK-KQ nhằm tổ chức cho học viên tham quan, học tập thực tế tại các trung đoàn tên lửa, radar, sân bay chiến đấu, trận địa phòng không. Những trải nghiệm thực tế này sẽ giúp học viên hiểu rõ hơn về quá trình huấn luyện, sẵn sàng chiến đấu của các đơn vị, đồng thời nhận thức sâu sắc về ý nghĩa thiết thực của việc bảo vệ không phận, nhất là trong điều kiện tác chiến công nghệ cao hiện nay; bồi dưỡng tinh thần trách nhiệm, niềm tự hào, lòng yêu nghề và quyết tâm gắn bó với Quân chủng PK-KQ.

Hai là, đổi mới nội dung, hình thức và phương pháp giáo dục, rèn luyện.

Học viện PK-KQ với đặc điểm đào tạo nhiều loại hình, đối tượng học viên, công tác đào tạo của Học viện được gắn kết chặt chẽ với nhiệm vụ, tổ chức biên chế, trang bị của

Quân chủng PK-KQ, phù hợp với phương thức tác chiến mới, tiếp cận với khoa học và công nghệ hiện đại. Vì vậy, chương trình, nội dung, phương pháp đào tạo của Học viện cần được đổi mới, xây dựng một cách cơ bản, phù hợp với yêu cầu đào tạo và thực tiễn. Xây dựng đội ngũ giảng viên đủ về số lượng và có năng lực giảng dạy tốt không chỉ đảm bảo cho Học viện có đủ nguồn lực đáp ứng nhu cầu giáo dục, đào tạo, nghiên cứu khoa học, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ trong mọi điều kiện, hoàn cảnh mà còn mang ý nghĩa quyết định tới chất lượng giáo dục, đào tạo. Việc xây dựng đội ngũ giảng viên có ý nghĩa trực tiếp lẫn gián tiếp tới phát triển ý thức bảo vệ vùng trời của học viên ở Học viện PK-KQ hiện nay. Chú trọng giáo dục truyền thống hào hùng của Quân đội, Quân chủng PK-KQ, khơi dậy tinh thần tự hào dân tộc và ý chí quyết tâm chiến đấu, góp phần bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa.

Ba là, tạo môi trường học tập, rèn luyện tốt cho học viên đào tạo sĩ quan cấp phân đội ở Học viện PK-KQ.

Việc bảo đảm tốt đời sống vật chất, tinh thần sẽ giúp học viên yên tâm học tập, rèn luyện và phát triển toàn diện. Đồng thời, cần chủ động phát hiện và kịp thời giải quyết những vướng mắc, tâm tư, nguyện vọng chính đáng của học viên, tạo nên niềm tin, sự gắn bó và động lực phấn đấu vì sự nghiệp bảo vệ Tổ quốc, trong đó có nhiệm vụ bảo vệ vững chắc vùng trời. Thông qua các đợt huấn luyện dã ngoại, diễn tập, tham quan đơn vị chiến đấu, tham gia các hoạt động của lực lượng PK-KQ, học viên sẽ được tiếp cận thực tiễn sinh động, hiểu rõ hơn vị trí, vai trò và tính chất đặc thù của nhiệm vụ bảo vệ vùng trời. Qua đó, hình thành và củng cố lòng tự hào, tinh thần trách nhiệm, ý chí sẵn sàng nhận và hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ được giao.

Đổi mới nội dung, hình thức tuyên truyền để phù hợp với tâm lý, trình độ và đặc điểm của học viên. Kết hợp chặt chẽ giữa tuyên truyền trực quan với tuyên truyền qua các phương tiện truyền thông, mạng xã hội chính thống và qua các buổi tọa đàm, nói chuyện truyền thống, giao lưu với nhân chứng lịch sử. Qua đó làm rõ âm mưu, thủ đoạn của các thế lực thù địch, vai trò của lực lượng PK-KQ

trong sự nghiệp bảo vệ chủ quyền vùng trời, từ đó nâng cao nhận thức và trách nhiệm của học viên trong thực hiện nhiệm vụ này.

Trong bối cảnh hội nhập quốc tế và bùng nổ thông tin, học viên dễ bị tác động bởi các luồng thông tin sai trái, phản động, độc hại trên không gian mạng và trong đời sống xã hội. Do đó, cần tăng cường công tác quản lý tư tưởng, định hướng dư luận, giáo dục nâng cao năng lực “tự đề kháng” về chính trị, tư tưởng, đồng thời xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh trong nhà trường, chống biểu hiện thờ ơ, thiếu trách nhiệm trong học tập, rèn luyện.

Bốn là, phát huy tính tích cực, tự giác của học viên đào tạo sĩ quan cấp phân đội ở Học viện PK-KQ trong phát triển ý thức bảo vệ vùng trời.

Phát huy vai trò tích cực, chủ động, sáng tạo của học viên trong tự giáo dục, rèn luyện nâng cao trình độ, kiến thức, tình cảm, niềm tin và ý chí quyết tâm bảo vệ vùng trời. Phát huy những thế mạnh của học viên đào tạo sĩ quan cấp phân đội ở Học viện PK-KQ như kiến thức, tình cảm, niềm tin, ý chí quyết tâm, góp phần phát triển ý thức bảo vệ vùng trời. Phát huy tính tích cực, tự giác của học viên đào tạo sĩ quan cấp phân đội ở Học viện PK-KQ trong tham gia các hoạt động đấu tranh, phản bác các quan điểm sai trái, xuyên tạc của các thế lực thù địch về chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước ta đối với nhiệm vụ bảo vệ vùng trời hiện nay.

Phát triển ý thức bảo vệ vùng trời cho học viên đào tạo sĩ quan cấp phân đội ở Học viện PK-KQ là quá trình lâu dài, bền bỉ, đòi hỏi sự kiên trì, sáng tạo trong phương pháp tổ chức thực hiện. Các biện pháp, giải pháp cần triển khai một cách đồng bộ, gắn kết và có chiều sâu, trong đó lấy học viên làm trung tâm, lấy thực tiễn chiến đấu làm cơ sở, lấy đạo lý và truyền thống dân tộc làm nền tảng, góp phần xây dựng Quân chủng PK-KQ vững mạnh, đáp ứng yêu cầu bảo vệ vững chắc bầu trời Tổ quốc trong mọi tình huống, mọi thời điểm./.

Ghi chú:

(1),(2) Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Đại hội ĐBTQ lần thứ XIII*, tập I, Nxb CTQG-ST, H.2021, tr.159, tr.167.